

Utfallsrapport Tertial 1 2024

Stora investeringsprojekt > 200 mnkr

Tillsammans för världens
mest hållbara stad

STOCKHOLM
VATTEN
OCH AVFALL

© Stockholm Vatten och Avfall 2024

Författare: Jenny Bengtsson, Avdelningschef Investering, jenny.bengtsson@svoa.se, Maria Ålander,
Controllerchef, maria.alander@svoa.se

Stockholm Vatten och Avfall

Kontaktuppgifter: Stockholm Vatten och Avfall, 106 36 Stockholm

Telefon: 08-522 120 00

Webb: www.svoa.s

Innehåll

Bolagets investeringar	5
Beskrivning av stora projekt över 200 miljoner kronor	5
<i>Högdalens sorterings- och matavfallsanläggning, HSMA (Resursutvinning Stockholm - RUS)</i>	6
<i>Stockholms framtida avloppsrening, SFA</i>	6
Projekt inom programmet Stockholms framtida vattenförsörjning, SFV	6
<i>Tenstareservoaren</i>	6
<i>Trekantens reservoar</i>	7
<i>Ugglevikens reservoar</i>	7
<i>Nya Långsamfilter, Norsborg</i>	7
<i>SFV- L Lovö vattenverk – Drottningholmssundet</i>	8
<i>SFV-L Norsborg VV - Alby</i>	8
<i>SFV-L Kyrkogårdsvägen – Tyresövägen</i>	8
<i>SFV-L Jeriko-Långsjön</i>	9
<i>Nya ställverk inklusive byggnader Lovö</i>	9
Exploateringsprojekt	10
<i>Årstafältet etapp 1</i>	10
<i>Hagastaden</i>	10
<i>Norra Djurgårdsstaden, Norra</i>	10
<i>Norra Djurgårdsstaden, Södra</i>	11
<i>Centrala Bromma, Riksby</i>	11
<i>Skärholmsdalen</i>	11
<i>Gladö Kvarn</i>	12
<i>Flemingsbergsdalen</i>	12
<i>Tvärförbindelse Södertörn</i>	12
<i>Ledningsomläggning Slussen</i>	12
<i>Mälarbanan</i>	13
<i>Aspen (del av Storängen)</i>	13
<i>Bromsten klimatåtgärder utjämningsmagasin</i>	13
<i>Bromsten klimatåtgärder vattendammar</i>	14
<i>Bromstensstaden Etapp 1 Kv. Tora</i>	14
<i>Kurvan 2 & 5</i>	14
<i>Stockholm Ström (400kV): Bredäng – Beckomberga</i>	14
<i>Vidja 15</i>	
Bolagets övriga reinvesterings, förnyelse och nybyggnationsprojekt	15
<i>Mässtunneln</i>	15
<i>Nya Östbergatunneln</i>	15
<i>SFA reinvestering Grovrening Sickla del 1, bergentreprenad</i>	15
<i>SFA reinvestering Rötkammare 1-7</i>	16

<i>SFA reinvestering Rötammare 8</i>	16
<i>Västra verkets snabbfilterbottnar med underspolning</i>	16
<i>Kungsgatan/Norrlandsgatan V8000 (Oxtorgsgatan/Lästmakargatan)</i>	16
<i>Ny ÅVC Lövsta</i>	17

Bolagets investeringar

Investeringar						
<i>Miljoner kronor</i>						
	Ack utfall	Ack utfall fg, år	Avvikelse	Helårsprognos	Helårsbudget	Avvikelse
Avfallsverksamheten, totalt	122	111	12	399	394	5
Avfallsverksamheten	120	93	28	354	357	-3
Avfall - exploateringsprojekt	2	18	-16	45	37	8
VA-verksamheten, totalt	1 522	1 051	471	4 927	5 134	-207
Stockholms framtida avloppsrening, SFA	831	548	284	2 350	2 317	33
Avloppsrening	114	76	38	901	743	158
Stockholms framtida vattenförsörjning, SFV	130	0	130	442	460	-18
Vattenproduktion	40	97	-57	136	189	-53
Ledningsnät, befintligt nät	241	231	9	661	718	-57
Ledningsnät, exploatering	166	99	67	437	707	-270
Övriga investeringar, totalt	5	14	-9	35	32	3
Summa	1 649	1 176	473	5 361	5 561	-200
Generell justering VA	0	0	0	-261	-461	200
Summa inkl generell justeringar VA	1 649	1 176	473	5 100	5 100	0

Bolagets investeringar under 2024 är prognosticerade till 5 100 miljoner kronor, vilket är samma nivå som i budgeten för 2024. Upparbetningstakten under början av året har varit högre än tidigare år, vilket indikerar att det kan bli aktuellt att höja investeringsprognosen vid nästa prognostillfälle.

Högre investeringsnivå inom avloppsrening förklaras av reinvesteringsprojektet Grovrening Sickla del 2 som ligger för beslut i kommunfullmäktige under sommaren. Projektet kommer att ha en något högre takt under året än vad som tidigare budgeterats. På minussidan så förväntas exploateringsprojekt inom ledningsnät inte genomföras i samma utsträckning som budgeterat drivet av inbromsning på marknaden. Bolaget verkar på flera sätt och i olika sammanhang för att sänka investeringsutgifterna och öka intäkterna i investeringsprojekten, bland annat läggs mer resurser i de tidiga skedena för att i dialog och samverkan med övriga parter ge möjlighet att titta på flera alternativa VA-tekniska lösningar i samband med planeringen av nya exploateringsområden.

Beskrivning av stora projekt över 200 miljoner kronor

Bolagets investeringsbeslut har historiskt fattats i gällande prisnivå, vilket innebär att framtida prisjusteringar generellt sett inte har inkluderats i den budget som beslutats för projekten. Från och med 1 januari 2024 förändrades detta och för projekt över 200 miljoner kronor beräknas prisindexrisk för att ta höjd för framtida marknadsutveckling och kostnadsökningar.

Tidigare år har prisutvecklingen på marknaden inte medfört så pass stora kostnadsökningar att det funnits behov av att löpande stämma av aktuell prisnivå för den budget som beslutas, men i rådande läge har gällande budget indexuppräknats för flera av de större projekten för att säkerställa att projekten, med de kostnadsprognoser som nu redovisas, fortsatt ligger inom sina budgetramar. De projekt som fått sina investeringsbeslut före 1 januari 2024 och vars slutkostnadsprognoser fortsatt ligger inom den *indexuppräknade budgetramen* tas inte upp för reviderade beslut även om slutkostnadsprognosen ligger högre än det beslutade budgetbeloppet. Detta förutsatt att det endast är det förändrade marknadsläget och prisindexökningar som drivit kostnadsökningen, och projekten i övrigt följer plan och beslutad budget. Denna hantering av projekt vars beslut fattats före 1 januari 2024 har överenskommit med Stockholms Stadshus AB i samband med att de nya tillämpningsanvisningarna för stora projekt trädde i kraft vid årsskiftet 2023-2024.

Högdalens sorterings- och matavfallsanläggning, HSMA (Resursutvinning Stockholm - RUS)

Stockholms stad har som ett led i sitt klimatarbete beslutat att samla in och biologiskt behandla 75 procent av stadens matavfall. Stadens klimatstrategi omfattar även att förbränning av fossil plast ska minska för att på så sätt uppnå en mer förnyelsebar fjärrvärmeproduktion samt att staden ska eftersträva resurseffektiva kretslopp. Ett sätt att få mer förpackningsmaterial, vilket i stor utsträckning i dagsläget felaktigt hamnar i hushållens restavfallspåse istället för i producentansvarssystemet, till materialåtervinning är att låta en sorteringsanläggning eftersortera restavfallet mekaniskt. Stockholms stad har i ägardirektiv angett att Stockholm Vatten och Avfall ska verka för att en sådan anläggning uppförs. Anläggningen, i kombination med befintlig separat insamling av matavfall, uppskattas bidra till en minskad klimatpåverkan för Stockholms avfallshantering i form av minskade utsläpp av växthusgaser på cirka 33 000 ton CO₂e/år.

Byggarbeten startade i april 2022. Anläggningen förväntas färdigställas till hösten 2024 trots förseningar i vissa byggmoment. Flertalet entreprenörer aviserar problem med långa leveranstider av material. Ny projektchef tillträdde i april 2024.

Beslutad budget om 995 miljoner kronor för projektet har indexuppräknats till 1 221 miljoner kronor i prisnivå 2024-03, projektet förväntas inte överskrida budget.

Stockholms framtida avloppsrening, SFA

En förutsättning för stadens tillväxt är en fungerande avloppsrening som klarar kraven på såväl rening av avloppsvattnet som påverkan på omgivningen i form av buller, lukt och transporter. Bygandet av SFA innebär en fördubbling av kapaciteten i Henriksdals reningsverk och åtgärder som utvecklar anläggningen till ett av världens modernaste reningsverk. Beslutet innebär även att Bromma reningsverk stängs och att en ny avloppstunnel byggs från Bromma till Henriksdal. Projektmålen inkluderar ett renare vatten i Mälaren, minskade utsläpp i Östersjön och att transporter med avloppsslam genom bostadsområden upphör.

Budget för SFA-projektet reviderades i april 2024 av Kommunfullmäktige till 19,5 miljarder kronor, i prisnivå mars 2023. Projektet fortskrider enligt planen i det reviderade genomförandebeslutet.

Reviderad tidplan innebär att Sicklaanläggningen, tunneln och 3 etapper av 4 i Henriksdal är klara under 2028, vilket är förutsättningar för att avvecklingen av Bromma reningsverk ska kunna påbörjas. Under år 2029 kommer SFA-projektet ha uppnått fullt effektmål och den sista etappen 4 slutförs under 2031.

Projektet består huvudsakligen av tre delar, ledningstunneln, Henriksdals reningsverk och Sicklaanläggningen. I ledningstunneln pågår arbeten på alla fronter längs hela sträckningen från Bromma reningsverk till Sicklaanläggningen. I Henriksdals reningsverk pågår arbeten i den andra etappen av biolinjernas totalt fyra etapper, två av sju rötammare är renoverade, den första av två slamtankar är färdig och arbeten med den andra pågår. I den nya slamhanteringen pågår installationsarbeten. I delar av Sicklaanläggningen pågår betongarbeten.

Projekt inom programmet Stockholms framtida vattenförsörjning, SFV

Tenstareservoaren

Tenstareservoaren som togs i drift 1969 ingår i det så kallade normalzonsnätet som är direkt kopplat till vattenverken i Lovö och Norsborg. Servoaren har stor betydelse för att utjämna flödesvariationer, vilket ger jämnare vattenproduktion och pumpdrift från vattenverken samt jämnare tryckförhållanden inom distributionsområdet. Servoaren har dessutom, som alla reservoarer, en leveranssäkrande funktion. Tenstareservoaren är i behov av renovering och volymen behöver utökas för att säkra driften och leveranssäkerheten med den vattenförbrukning som prognostiserats för 2050. Stockholm Vatten och Avfall har genomfört utredningar som visar att det bästa alternativet är att bygga en ny reservoar bredvid den befintliga. Därefter kan den befintliga reservoaren stängas av helt för renovering som då kan utföras effektivt med minimerade risker.

Inriktningsbeslut fattades i Kommunfullmäktige i november 2022, 45 miljoner kronor för planerfasen med en indikativ totalbudget om 550 miljoner kronor. Bygglovsansökan har lämnats in och systemhandling är klar. Detaljprojektering påbörjas. Bolaget bereder i dagsläget ett underlag för genomförandebeslut.

Trekantens reservoar

Trekanten är den största reservoaren i bolagets verksamhetsområde och rymmer 72 200 kubikmeter vatten, fördelat på två behållare (norra och södra). Reservoaren ligger centralt i normalzon och fungerar som utjämningsreservoar inom Norsborg och Lovö vattenverks normalzonsområde. Den grundläggande funktionen är att hantera variationerna i vattenförbrukningen under dygnet i hela leveransområdet och därmed möjliggöra en jämn inpumpning från vattenverken till huvudvattennätet. I händelse av störningar eller avbrott i leveransen från vattenverken respektive avbrott i huvudvattennätet fungerar reservoaren tillsammans med övriga reservoarer även som reservvolym i vattenförsörjningen. Reservoar Trekanten har omfattande funktions- och konditionsbrister som behöver åtgärdas.

Renovering av Norra behållaren pågår. Den södra är i drift och ska renoveras när den norra är klar. Prognosen för 2024 är något högre än budget. En indexuppräknings av totalprognosen ger en förväntad slutsumma om 700 miljoner kronor jämfört med beslutade 530 miljoner kronor.

Ugglevikens reservoar

Ugglevikens reservoar, som togs i drift 1935, är en av de viktigaste reservoarerna då den tillhör det så kallade normalzonsnätet som är direkt kopplat till vattenverken i Lovö och Norsborg. Reservoaren har stor betydelse för att säkerställa en jämn produktion av vatten på vattenverken och för att fullt ut kunna använda övriga tre normalzonsreservoarer i Trekanten, Tensta och Tallkrogen. Reservoaren har dessutom, liksom övriga reservoarer, en leveranssäkrande funktion. Ugglevikens reservoar är för låg, varför den begränsar hur övriga normalzonsreservoarer kan nyttjas samt hur balansen i nätet fungerar. Under en del av dygnet måste Ugglevikens reservoar stängas, vilket medför att leveransområdet inkluderande Norrmalm och Östermalm då saknar reservoar. Reservoarens volym är också för liten och behöver utökas. Projektets huvudsyfte är att säkra den framtida funktionen vilket kräver att bräddnivån höjs med 5 meter och att reservoarvolymen ökas med cirka 50 procent, från 18 000 m³ till 27 000 m³.

Kommunfullmäktige fattade beslut om detaljplanen i slutet av 2022. Beslutet har överklagats och ligger i dagsläget hos Mark- och miljöoverdomstolen vilket gör att det är oklart när arbetena kan starta. Projekteringen förväntas gå på låg fart under 2024.

Prisökningar jämfört med genomförandebeslutets budget (800 miljoner kronor indikativ budget) är den största kostnadsdrivande risken för projektet i dagsläget.

Högdalens reservoar

Högdalens reservoar är belägen på gränsen mellan Fagersjö och Högdalen. Reservoaren stod klar 1962. Reservoaren rymmer 10 600 m³ dricksvatten. Reservoaren ingår tillsammans med Högdalens vattenpumpstation i systemet som försörjer fastigheter inom bland annat Bandhagen, Högdalen, Rågsved, Farsta, Trångsund, Länna samt Haninge och Nynäshamn. Reservoaren har omfattande konditionsbrister som måste åtgärdas så snart som möjligt. Reservoaren har två behållare som kan stängas av en i taget. Målsättningen med projektet är att reservoaren efter renovering ska kunna fungera i ytterligare 50 år, med de krav som i dagsläget ställs på en sådan anläggning.

Genomförandebeslut fattades i bolagets styrelse i oktober 2023. Budget för projektet är 245 mnkr i prisnivå 2023-09.

Byggarbeten har påbörjats. För närvarande pågår förberedande arbeten och upphandling av generalentreprenad. En mer utförlig planering av byggtiden med hänsyn till pågående drift under byggtiden har resulterat i att tidplanen har förlängts.

Nya Långsamfilter, Norsborg

Stockholm Vatten och Avfall producerar dricksvatten från två produktionsanläggningar, Norsborg och Lovö vattenverk.

Bolaget står inför en omfattande kapacitetsökning av dricksvatten för att klara de mål som är utgångspunkt för programmet Stockholms framtida vattenförsörjning. Bland de åtgärder som tagits fram finns investering i sex stycken nya långsamfilter på Norsborg vattenverk för att öka kapaciteten med 2 400 m³/t. Storleken på en bassäng är 70 m * 100 m och djupet är 2,6 m. Den totala filterytan motsvarar storleken av 10 olympiska simbassänger. Byggnation av nya långsamfilter medför att vattenproduktionen kommer att möta de nya behoven av dricksvatten i takt med att Stockholm växer.

Norsborgs vattenverk är uppdelat i två anläggningar, östra och västra vattenverket. Tillsammans står de för 60 procent av Stockholm Vatten och Avfalls totala mängd producerat dricksvatten. När östra verket byggdes valdes av kostnadsskäl att bygga färre långsamfilter än planerat. Det har medfört att östra verket idag utgör en flaskhals i produktionen med outnyttjad kapacitet jämfört med övriga delar i processen. En utbyggnad ger kapacitetsökning både för östra verket och Norsborgs vattenverk som helhet.

Stockholm Vatten och Avfall behöver säkerställa dricksvattenförsörjningen i Stockholms län ur ett flergenerationsperspektiv. Om en anläggning oplanerat tas ur drift ska leverans av dricksvatten kunna fortgå utan samhällskritiska störningar. En utbyggnad av långsamfilter på östra verket ger ökad möjlighet att nå de mål som fastställts inom programmet för Stockholms framtida vattenförsörjning och den regionala vattenförsörjningsplanen för Stockholms län.

Genomförandebeslut för projektet fattades i kommunfullmäktige i oktober 2023. Budget för projektet är 615 miljoner kronor i prisnivå 2023-04.

Produktionen har börjat i mars 2024 med schaktarbetet för långsamfiltren. Starten av betongarbete (gjutning av bassänger) är planerad efter sommaren. Anslutningen till befintliga ledningar är planerad i februari 2025. Upphandling av sand för långsamfilter pågår. Projektet följer i dagsläget plan. Kända risker i projektet är relaterade till: inköp av sand för långsamfilter enligt bolagets krav, leverans av betong utan flygaska, anslutning till befintligt verk samt skador på befintliga bassänger/anläggningar.

SFV- L Lovö vattenverk – Drottningholmssundet

Som en del av programmet Stockholms framtida vattenförsörjning (SFV) planeras en ny vattenledning från Lovö vattenverk till Trekantens reservoar. Projektet avser sträckan mellan Lovö vattenverk och Drottningholmssundet där en vattenledning, dimension 1200 mm, ska förläggas på en sträcka om 4,8 km. Projektet höjer kapaciteten i huvudvattennätet och stärker leveranssäkerheten vilket medför att befintliga huvudvattenledningar blir möjliga att stänga av och renovera.

Projektering för systemhandling pågår och färdiga handlingar beräknas levereras i december 2024. Projektet beräknas söka genomförandebeslut under första kvartalet 2026 och vara klart 2030 enligt nuvarande tidplan, men bolaget ser en stor risk i att de tillstånd som projektet behöver överklagas, vilket skulle dra ut tidplanen. Den största kostnadsbärande risken i projektet är att de geotekniska förutsättningarna har visat sig vara mer komplicerade än vad man antagit vid förstudien. Den största risken för tidsförskjutning är att den privata fastighetsägaren inte godkänner ledningsdragningen.

SFV-L Norsborg VV - Alby

Som en del av programmet Stockholms framtida vattenförsörjning (SFV) planeras en ny vattenledning från Norsborgs vattenverk till Trekantens reservoar. Projektet ska förlägga en ny vattenledning, dimension 1400 mm, på en sträcka om 3,8 kilometer mellan Norsborgs vattenverk och Fittjakammaren i Botkyrka kommun. Syftet med förläggningen är dels att säkra dricksvattenförsörjningen för ytterligare drygt en halv miljon människor i regionen, dels att möjliggöra renovering av de tre befintliga ledningarna från Norsborgs vattenverk. Projektet är uppdelat i tre delsträckor där två av sträckorna nu arbetar med färdigställande av förfrågningsunderlag. Tredje delsträckan (cirka 300 meter) har varit vilande men är nu redo att starta igång.

Bolagets styrelse har i oktober 2023 behandlat ett genomförandebeslut för projektet på 875 miljoner kronor, inklusive bedömd prisindexrisk om 214 miljoner kronor. En extern granskning har gjorts av projektets kalkyl och angelägenhet inför beslut i kommunfullmäktige. De största kostnadsbärande riskerna i projektet är att de geotekniska förutsättningarna skiljer sig vid byggnation, att anbud blir dyrare än beräknat, oförutsedda ledningar eller anläggningar i marken samt brister i projekteringen som inte identifierats vid granskning. Bland övriga ej kostnadsbärande risker finns projektförseningar på grund av lång hanteringstid för genomförandebeslut, försening eller kontaminering av dricksvatten vid inkopplingsarbeten samt organisationsförändringar hos beställaren på grund av lång projekttid.

SFV-L Kyrkogårdsvägen – Tyresövägen

Projektet syftar till att bygga ny huvudvattenledning genom Skarpnäck för att säkra dagens och

framtida vattenleveranser till Stockholm, Tyresö och Nacka. Förutsättningarna för genomförandet av investeringen har visat att ledningen riskerar att bli överflödigt då behovet av dricksvattenförsörjning till grannkommunerna inte är som tidigare beräknat. Projektet ska därför avbrytas enligt reviderat inriktningsbeslut fattat i bolagets styrelse i mars 2024. Upparbetade kostnader för planeringsfas, återställande av gata efter provgropar, samt kostnader för att avbryta projektet kostnadsförs och beräknas till 28 miljoner kronor.

SFV-L Jeriko-Långsjön

Projektet SFV-L Jeriko-Långsjön, inom Huddinge kommun, är det högst prioriterade ledningsnätsprojektet i närtid inom programmet för Stockholms Framtida Vattenförsörjning (SFV). Syftet med projektet är initialt att möjliggöra nedstängning och renovering av befintlig huvudvattenledning mellan Källbrink och Långsjön byggd år 1958. Långsiktigt är syftet med projektet att den nya ledningen och den befintliga ledningen ska fungera parallellt och med detta tillföra betydande kapacitetsökning och redundans i huvudvattenledningsnätet. Projektet bedöms som mycket tidskritiskt eftersom befintlig huvudvattenledning har både renoveringsbehov och kapacitetsbegränsning. Konsekvenser av att inte genomföra SFV-L Jeriko-Långsjön skyndsamt innebär successivt ökande risker för störningar på vattenförsörjningen i södra Stockholm samt att SFV-programmets övergripande mål, att säkerställa vattenförsörjningen för ytterligare en halv miljon människor i Stockholmsregionen till år 2050, motverkas. Projektet omfattar nyförläggning av cirka 3 kilometer ställedning i dimension 1200 mm i mycket varierande omgivning.

Projektet beviljades genomförandebeslut i kommunfullmäktige i november 2023 och är i avslutandefas för systemhandlingskedet med beräknat färdigställande i maj 2024. Under 2024 kommer ett omfattande dialog- och informationsarbete att inledas med berörda intressenter då projektet har en stor omgivningspåverkan.

Projektet ligger efter aktuell tidplan vid genomförandebeslut och har i dagsläget en bedömd färdigställandetid till andra kvartalet 2028. Förseningen beror på behov av omtag i systemhandlingsarbetet samt behov av beslut om hantering av befintlig huvudvattenledning som berörs av projektet. De största och mest kostnadsdrivande riskerna i projektet bedöms vara ofullständigt projekteringsunderlag medförande överraskningar i entreprenadskede, hantering och åtgärder kopplade till överskridande av krav på bullernivåer samt ogynnsamt marknadsläge vid anbudsskede för entreprenad.

Nya ställverk inklusive byggnader Lovö

De befintliga ställverken på Lovö vattenverk installerades 1984 och har uppnått sin tekniska livslängd. Ställverkens ålder samt begränsade tillgång till reservdelar för förebyggande underhåll ökar risken för driftstörningar. Härigenom finns en förhöjd risk för längre och mer omfattande driftstörningar, vilket i värsta fall leder till avbrott på vattenleveransen ut från vattenverket. De nya ställverken tar dessutom höjd för att möjliggöra framtida kvalitetshöjande åtgärder på Lovöverkets beredningsprocess, som planeras utföras inom ramen för Stockholms Framtida Vattenförsörjning (SFV). En förutsättning för att detta ska kunna ske är att elförsörjningen förstärks genom installation och anslutning av de nya ställverken. Beslut fattades i oktober 2020 att uppföra tre nya ställverk, vilka inryms i nya byggnader. Ställverkens funktion är att ta emot inkommande el och fördela ut den till elcentraler i respektive anläggningsdel. Stora delar av verkets elcentraler och övriga elsystem är från samma tidsperiod som ställverken och har i hög utsträckning uppnått sin tekniska livslängd, men uppfyller framförallt inte gällande elstandarder och säkerhetsföreskrifter för elinstallationer. Dessa delar har utretts separat och kommer fortlöpande bytas ut i ett separat projekt, 400 Volt Lovö.

Projektets omfattning har behövt utökas, då utredningen i projektet 400 Volt Lovö påvisat nya förutsättningar, i form av fler yttre el-stråk. Åtgärderna medför att en väsentligt större volym berg än vad som tidigare planerats behöver hanteras, vilket påverkar kostnaderna för projektet i hög grad. Utökningen av säkerhetshöjande åtgärder i projektet har också ökat omfattningen. Vidare har omvärldsfaktorer och stigande marknadspriser medfört att kostnaden för genomförandet av projektet ökat. Kommunfullmäktige har i mars 2024 godkänt ett reviderat genomförandebeslut på 342 miljoner kronor inklusive prisindexrisk.

Slutbesiktning av byggnader görs under våren. Restpunkter kommer att åtgärdas före sommaren. Det pågår slutmontage och förberedelser inför driftsättning av ställverken under hösten 2024. Slutbesiktning av el-entreprenaden planeras till slutet av året.

Exploateringsprojekt

Ärstafältet etapp 1

Stockholms stad har sedan 2007 arbetat med planeringen av den nya stadsdelen där cirka 6 000 nya bostäder är planerade att anläggas. För Stockholm Vatten och Avfall innebär denna exploatering ett VA-mässigt komplext arbete där stora VA-system påverkas av exploateringen såväl som att ett helt nytt VA-system måste anläggas. Arbetet kommer att genomföras i 8 etapper. Inom etapp 1 krävs stora investeringar för att möjliggöra den vidare exploateringen. För bolaget innebär dessa investeringar stora omläggningar av huvudledningarna och utbyggnad av befintlig dagvattendamm.

I nuläget är cirka två tredjedelar av de projekterade VA-ledningarna anlagda. Dagvattendammen är i princip färdigställd. Den nya entreprenören väntas påbörja kvarstående arbeten inom kort. Bland kvarstående arbeten ingår bland annat anläggande av en tryckstegringsstation för vatten och en pumpstation för dagvatten. Ett reviderat genomförandebeslut behandlades i bolagets styrelse i mars 2024 och har hemställts kommunfullmäktige. Kostnadsökningen beror främst på ökade kostnader för masshantering, vilket har visat sig bli betydligt dyrare och mer omfattande än förväntat. Tidplanen för entreprenaden har förlängts med cirka 2 år på grund av byte av entreprenör, vilket har resulterat i oförutsedda kostnader. Även de geotekniska förutsättningarna har visat sig vara sämre än förväntat, vilket har lett till kostnadsdrivande åtgärder som spontning och kompletterande grundläggningsåtgärder under ledningarna.

Hagastaden

Genom överdäckning av motorväg och järnväg bebyggs och omvandlas det gamla industriområdet till en levande och attraktiv stadsdel. Det nya området Hagastaden kommer rymma 5 000 nya bostäder och 50 000 arbetsplatser när det står färdigt. Stadsdelen integreras med Karolinska Institutet och Nya Karolinska Solna. För att möta dessa bostäders och arbetsplatsers behov av ett fungerande vatten- och avloppssystem måste Stockholm Vatten och Avfall förnya det befintliga VA-systemet för att möta exploateringskrav.

Reviderat genomförandebeslut om 566 miljoner kronor beviljades under hösten 2022. Stora ändringar har framförallt skett i Östra Hagastaden där den tidigare fördjupade översiktsplanen, som låg till grund för genomförandebeslut, redovisade en rondellösning vid Norrtull och en stadsstruktur kring trafikplatsen. Strukturen för östra delen av Hagastaden utvecklades i programmet och har fått en ändrad och utökad omfattning med fler byggrätter och ett utökat geografiskt område. I dagsläget bedöms reviderat beslut behövas år 2027 på grund av prisindexökningar.

Inom de centrala delarna av Hagastaden är större delar av VA-systemet utbyggt, cirka 90 procent. Inom Östra Hagastaden utfördes förberedande VA arbeten under 2023. Under 2024 kommer större trafikomläggningar att genomföras för att bland annat möjliggöra omläggningar av befintligt VA. Tidplanen har förskjutits och vissa entreprenader senarelagts. Rent generellt har entreprenaderna dessutom blivit dyrare än tidigare beräknat. Västra Hagastaden är ännu i ett tidigt skede, programhandling. Vissa ändringar av innehållet har skett som kommer medföra ökade kostnader. Denna ökning bedöms i nuläget kunna rymmas inom projektets beslutade budget.

Norra Djurgårdsstaden, Norra

Stockholms stad har beslutat att exploatera områdena kring Hjorthagen, Värtan och Frihamnen. Området ingår i stadens satsning på en miljöprofilerad stadsdel. Inom Norra Djurgårdsstaden planeras det för 12 000 nya bostäder, 35 000 arbetsplatser, utbyggnad av spårväg och hamnverksamheten vid Värta- och Frihamnen. Exploateringen kräver utbyggnad av nytt VA-ledningsnät inklusive pumpstationer samt utförande av erforderliga förstärkningsåtgärder på befintliga ledningssystem inom Norra Djurgården. Projektet innefattar VA-ledningsnätet inom Norra Djurgårdsstadens norra del, norr om Lidingövägen.

Hittills har totalt cirka 22 kilometer VA-ledningar (vatten, spill- och dagvatten) byggts för att ansluta ny bebyggelse till VA-ledningsnätet. Utöver detta har tre avloppspumpstationer uppförts. Arbetet med planering, projektering och genomförande återstår endast i tre av de sexton delprojekten; övriga är färdigbyggda. De delprojekt inom vilka VA-anläggningarna ännu inte är helt färdigprojekterade och byggda är NDS Gasverket, NDS Bobergsgatan etapp 2 och NDS Kolkajen Ropsten.

Nuvarande prognos är 558 miljoner kronor inkl förväntad kostnadsutveckling att jämföra med reviderat genomförandebeslut från 2015 om 350 miljoner kronor. Ett reviderat genomförandebeslut

har behandlats i bolagets styrelse i maj 2024 och hemställts till Kommunfullmäktige för beslut.

Detaljplanen för Kolkajen är ännu inte antagen vilket innebär en osäkerhetsfaktor både ekonomiskt och tidsmässigt. Utförandet av VA-ledningar inom detaljplanen för Kolkajen kan försvåras av undermarks-konstruktioner som inte är kända i och invid befintlig kajkonstruktion där VA-ledningarna ska byggas, vilket kan medföra ökade kostnader.

Norra Djurgårdsstaden, Södra

Stockholms stad har beslutat att exploatera områdena kring Hjorthagen, Värtan och Frihamnen. Området ingår i stadens satsning på en miljöprofilerad stadsdel. Inom Norra Djurgårdsstaden planeras det för 12 000 nya bostäder, 35 000 arbetsplatser, utbyggnad av spårväg och hamnverksamheten vid värta- och frihamnen. Exploateringen kräver utbyggnad av nytt VA-ledningsnät inklusive pumpstationer samt utförande av erforderliga förstärkningsåtgärder på befintliga ledningssystem inom Norra Djurgården. Projektet innefattar VA-ledningsnätet inom Norra Djurgårdsstadens södra del, söder om Lidingövägen.

Merparten av VA-anläggningarna som ska byggas inom huvudprojektet kvarstår att utföra. Endast en mindre del har byggts inom Södra Värtan, främst i gatorna söder om Hamnbassängen. Projektering pågår just nu av VA-anläggningar inom delprojekten NDS Hamnpåfarten och NDS Energihamnen. VA-ledningar och en avloppspumpstation kommer inom NDS Hamnpåfarten att anläggas med start tidigast hösten 2024. Osäker tidplan för och omfattning av utbyggnaden inom resterande delarna av området. Tidplanerna är osäkra och har succesivt förskjutits framåt i tiden. Eventuellt behov av reviderat genomförandebeslut längre fram. Risker som föreligger är svåra att bedöma då mycket av det som återstår att utföras ligger många år framåt i tiden.

Centrala Bromma, Riksby

Projektet är en del av det program för centrala Bromma som godkändes av stadsbyggnadsnämnden år 2017. Den aktuella detaljplanen syftar till att möjliggöra för cirka 1250 bostäder samt totalt cirka 150 000 kvm BTA (bruttoarea) verksamhetsyta mm. Exploateringen innebär stora investeringar för Stockholm Vatten och Avfall, bland annat i omläggningar av huvudledningar för vatten och avlopp, anläggande av nytt dagvattenmagasin och pumpstation samt utbyggnad av lokalt ledningsnät för vatten och avlopp.

Underlag för nytt reviderat inriktningsbeslut har behandlats i bolagets Investeringsråd och kommer att lyftas till högre instans. Indikativ totalbudget är beräknad till 1460 miljoner kronor inklusive prisindexrisk. Exploateringen innebär stora investeringar för Stockholm Vatten och Avfall (SVOA), bland annat i omläggningar av huvudledningar för vatten och avlopp, anläggande av nytt dagvattenmagasin och pumpstation samt utbyggnad av lokalt ledningsnät för vatten och avlopp. Den stora kostnadsökningen jämfört med tidigare bedömningar beror bland annat på resultat av geotekniska undersökningar som visat på stora behov av temporära spontarbeten för VA-systemet under byggskedet. Planeringsarbetet har också konkretiserat de VA-tekniska lösningarna och resulterat i en kostnadsbedömning för planerade anläggningsarbeten baserad på framtagen systemhandling. I det fortsatta arbetet kommer stort fokus ligga på att detaljstudera och optimera de geotekniska åtgärderna för ledningsarbeten.

Skärholmsdalen

Skärholmsdalen är ett av flera projekt inom exploateringskontorets fokusområde Fokus Skärholmen. Syftet med Skärholmsdalen är att möjliggöra 800 – 1100 bostäder, två nya förskolor, en utökad förskola, ett vårdhem samt lokaler i entréplan på bostadshuset. I samband med detta behöver Stockholm Vatten och Avfall genomföra omfattande ny- och omförläggningar av vatten-, spill- och dagvattenledningar i området. Sammanlagt anläggs 7800 meter VA-ledningar i projektet som uppdelas i två underprojekt/etapper där etapp 1 avser Skärholmsdalen Västra och etapp 2 avser Skärholmsdalen Östra.

Detaljprojekteringen för etapp 1 pågår enligt plan med produktionsstart under tredje kvartalet 2025. Start detaljprojektering för etapp 2 som planerades till januari 2024 är försenat i väntan på besked från angränsande projekt Spårväg Syd och Förbifart Stockholm. Reviderat inriktningsbeslut fattades i bolagsstyrelsen i juni 2019, indikativ totalbudget 133 miljoner kronor. Ett nytt reviderat inriktningsbeslut hanterades i bolagsstyrelsen i februari 2024, och hemställdes kommunfullmäktige för beslut, 33 miljoner kronor för planeringsfasen med en indikativ totalbudget om 640 miljoner kronor inklusive prisindexrisk. Bolaget inväntar beslut i Kommunfullmäktige. Projektets främsta risker består av att tidplanen drar ut på tiden med anledning av: det rådande marknadsläget i kombination med att endast hälften av projektets kvartersmark är markanvisade; att besked dröjer

från de angränsande projekten Spårväg Syd och Förbifart Stockholm; samt att tillståndprocess för vattenverksamhet drar ut på tiden. Utöver detta är det även en stor risk att de geo- och markmiljötekniska förutsättningarna skiljer sig i genomförandet jämfört med framtagna utredningar.

Gladö Kvarn

Stockholm Vatten och Avfall bygger ut kommunala vatten- och avloppsledningar i omvandlingsområde Gladö Kvarn i Huddinge kommun. Fritidshusområdet från 1940-talet har på senare år fått en allt högre andel permanentboende. De gamla enskilda avloppen är inte anpassade efter den ökade belastningen som permanentboende ger, vilket innebär risk för utsläpp av orenat avloppsvatten.

Utvecklingen från fritidshushåll till permanentboende, ställer större krav på miljöriktiga och hållbara vatten- och avloppslösningar. Huddinge kommun har som målsättning att kunna erbjuda fler invånare permanentboende och har därför detaljplanerat Gladö Kvarn. Nuvarande detaljplan vann laga kraft 2013, och utbyggnaden av kommunalt vatten och avlopp har pågått under åren 2015-2023. Totalt ansluts cirka 570 fastigheter till det nya VA-nätet, vilket innefattar befintliga samt tillkommande fastigheter.

Anläggningen är färdigställd under 2023. Upparbetat cirka 340 miljoner kronor. Projektet håller på att avslutas och kommer att slutrapporteras under hösten 2024.

Flemingsbergsdalen

Huddinge kommun tillsammans med exploatören planerar för utveckling av en ny stadsdel i Huddinge, Flemingsbergsdalen. Detta kommer att bli ett av Stockholmregionens största stadsbyggnadsprojekt. Visionen är att skapa Stockholm South Business District med syfte att ge bättre bostads- och arbetsplatsbalans mellan södra och norra Stockholm. Flemingsbergsdalen ligger inom Stockholm Vatten och Avfalls verksamhetsområde och samtliga fastigheter inom exploateringen ska VA-försörjas med anslutning till det allmänna VA-ledningsnätet. För att möjliggöra VA-försörjning kommer bolaget att behöva bygga ut det allmänna VA-nätet. Det kommer även krävas uppdimensionering av befintliga ledningssträckor för att säkerställa god framtida kapacitet. Vissa befintliga ledningssträckor kan behöva flyttas beroende på de nya gatornas och byggnadernas placering, som ännu inte fastställts av Huddinge kommun. Totalt beräknas projektet innebära utbyggnad, uppdimensionering och flytt av cirka 9 000 meter vatten-, spill- och dagvattenledningar. Stockholm Vatten och Avfall planerar därtill att anlägga två dagvattendammar inom området för hantering av dagvatten samt en pumpstation för avledning av spillvatten.

Projektet beviljades inriktningsbeslut med en indikativ totalbudget om 1200 miljoner kronor i kommunfullmäktige i oktober 2023. Inkomst för projektet beräknas till 353 miljoner kronor genom anläggningsavgifter och kostnadsreglering med Huddinge kommun. Projektet kommer igång under 2024. Ett par mindre och tidiga delprojekt under huvudprojektet har beviljats genomförandebeslut i bolagets Investeringsråd i december 2023.

Tvärförbindelse Södertörn

I samband med Trafikverkets utbyggnad av den nya trafikleden Tvärförbindelse Södertörn mellan E4/E20 vid Vårby och väg 73 vid trafikplats Jordbro, Haninge måste befintlig VA-anläggning läggas om och byggas ut. Bolaget bör också utföra vissa strategiska förarbeten för att möjliggöra framtida utbyggnad av den allmänna VA anläggningen i området. Åtgärderna samordnas med angränsande exploateringar och bolagets övriga planerade arbeten.

Beslut om reviderat inriktningsbeslut för projektet som helhet samt genomförandebeslut för tre delprojekt fattades i kommunfullmäktige i januari 2022, inga större förändringar sedan dess.

Gemensam styrgrupp med Trafikverket och SVOA har startats under mars månad. Generellt genomförandeavtal håller på att förhandlas fram med Trafikverket för alla trafikplatser. Alla delprojekt befinner sig i projekteringsstadiet och förväntas fortsätta med projektering under 2024. Ett delprojekt (410579 flytt APE4) är färdigställt och överlämnat till förvaltning. Genomfört inom budget.

Fortfarande finns det till olika grad osäkerheter för hur konfliktpunkter för ännu inte påbörjade delprojekt ska lösas. Svårnavigerat projekt då bolaget styrs av Trafikverkets tidplan och organisation.

Ledningsomläggning Slussen

I och med Stockholms stads ombyggnation och exploatering av Slussen påverkas samtliga huvud- och distributionssystem för vatten, spillvatten och dagvatten inklusive dess tillhörande tekniska anläggningar i stor omfattning. Slussen är en strategisk knutpunkt för flera av Stockholm Vatten och Avfalls många ledningssystem vilka försörjer stora delar av innerstaden. Slussens grundläggning och

konstruktioner är uttjänta och måste återuppbyggas från grunden. Därför krävs att bolagets berörda ledningssystem flyttas och läggs om, samtidigt som nya ledningssystem och anläggningar tillkommer för att klimat- och kapacitetssäkra VA-försörjningen.

Under 2023 har byggtakten för VA varit låg i väntan på kommande entreprenad SN82, som har en framskjuten tidplan orsakat av förseningar inom byggnationen av ny bussterminal i berg. Tilldelning av kontraktet i juni och förmodad byggstart för SN82 är i september 2024.

Mäljarbanan

I projekt Mäljarbanan bygger Trafikverket ut järnvägen genom att dubblera antal spår mellan Tomtebodavägen och Kallhäll. Stockholm Vatten och Avfall har många VA-ledningar som korsar eller ligger parallellt med järnvägsfastigheten och behöver genomföra anpassningar av VA-nätet till ny infrastruktur.

Projektet har stannat upp med anledning av att detaljprojektering visar på ändrade förutsättningar och Trafikverket behöver se över en del av projektet. Utredning och omprojektering pågår och beräknas ta cirka två år.

Aspen (del av Storängen)

I samband med detaljplanarbetet inom Storängen i Huddinge kommun har SVOA utrett kapaciteten för dag- och spillvatten i hela Storängen. Utredningarna har visat att dagvattennätet måste byggas ut för att kunna omhänderta dagvattnet vid stora flöden. Befintligt nät kan inte uppfylla VA-huvudmannens ansvar då området i Storängen är ett instängt område och för detta är kravet att ledningsnätet ska kunna hantera ett 30 års regn.

Trycklinjen stiger över marknivån och risken finns att mark- och källaröversvämningar uppstår. Systemhandlingsprojekteringen visar att dagvattenledningarna måste bytas ut till dubbla ledningar och större dimensioner. Vidare behöver en fördröjningsyta anläggas strax uppströms om den befintliga dagvattenpumpstationen Invallningen, samt att dagvattenpumpstationen bör byggas ut och uppdimensioneras. Utöver detta bör kapaciteteten på spillvattenledningarna höjas för att klara framtida behov. Dricksvattennätet behöver inte utökas i sin kapacitet men ledningarna behöver flyttas för att ge rum för de nya dagvattenledningarna och skapa rundmatning. Befintlig utloppsledning mellan avloppspumpstation (AP) Invallningen och sjön Trehörningen behöver också bytas ut.

Inriktningsbeslut fattades i bolagsstyrelsen i september 2020, 20 mnkr för planerfasen med en indikativ totalbudget om 200 mnkr. Underlag för inriktningsbeslut och skapandet av ett nytt huvudprojekt för hela Storängen, där Aspen föreslås ingå som ett delprojekt, finns framtaget och kommer att tas upp för hantering i bolagsstyrelsen under våren 2024. Den indikativa budgeten för projektet Aspen uppgår i nuläget till 496 mnkr, inkl förväntad kostnadsutveckling.

För SVOA:s del pågår i dagsläget systemhandlingsprojektering för ledningar inom fördröjningsyta samt dagvattenpumpstationen och utloppsledningen. Utöver det pågår framtagande av handlingar inför ansökan om vattenverksamhet vilken görs gemensamt med Huddinge kommun.

Huddinge kommun arbetar med utredningar och tidig projektering av skyfallslösning för området generellt. Granskning av Aspens detaljplan planeras ske Q2/Q3 2024.

Bromsten klimatåtgärder utjämningsmagasin

En förutsättning för att det lokala åtgärdsprogrammet för Bällstaån och Stockholms stads

exploateringsprojekt "Bromstensstaden" ska kunna genomföras enligt plan, både med hänsyn taget till översvämningensrisk och miljökvalitetsnormer för vatten, är att en rad klimatåtgärder utanför planområdet för dagvattenhantering kommer till stånd. Dessa åtgärder tar höjd för såväl god vattenstatus som ett förändrat klimat.

Ett starkt motiverat förslag om klimatåtgärd är att anlägga ett utjämningsmagasin under Bromstens IP i anslutning till Bällstaån för att minimera översvämningensrisken.

Inriktningsbeslut fattades i bolagsstyrelsen i januari 2020, 19 mnkr för planerfasen med en indikativ totalbudget om 90 mnkr. Underlag för genomförandebeslut lämnades till styrelsen för godkännande under 2022. Diskussioner har efter det förts om kostnadsfördelning då åtgärden omhändertar flera behov, beslut fattades under slutet av 2022 om att de två klimatåtgärderna i Bromsten – detta projekt för utjämningsmagasin samt projektet för vattendammar, ska fördelas 50/50 mellan

Exploateringskontoret och SVOA, parterna tar en åtgärd vardera då kostnaden bedöms ligga någorlunda lika. I nuläget ses behovet av åtgärden över av exploateringskontoret, eventuellt kommer omfattningen att justeras. Projektet är pausat på SVOA.

Bromsten klimatåtgärder vattendammar

En förutsättning för att det lokala åtgärdsprogrammet för Bällstaån och Stockholms stads

exploateringsprojekt "Bromstensstaden" ska kunna genomföras enligt plan, både med hänsyn taget till översvämningsrisk och till miljö kvalitetsnormer för vatten, är att en rad klimatåtgärder utanför planområdet för dagvattenhantering kommer till stånd. Åtgärderna tar höjd för såväl god vattenstatus som ett förändrat klimat. Anläggande av två stycken vattendammar i Spångadalen är en sådan planerad klimatåtgärd.

Genomförandebeslut fattades i bolagsstyrelsen i januari 2020, 66 mnkr. Diskussioner har efter det förts med exploateringskontorer och övriga berörda parter inom staden om kostnadsfördelning då åtgärden omhändertar flera behov. Beslut fattades under slutet av 2022 om att de två klimatåtgärderna i Bromsten – detta projekt för vattendammar samt projektet för utjämningsmagasin, ska fördelas 50/50 mellan Exploateringskontoret och SVOA, parterna tar en åtgärd vardera då kostnaden bedöms ligga någorlunda lika. Projektet är i nuläget pausat på SVOA då det hänger samman med vad som sker med projektet för utjämningsmagasin. Diskussion med exploateringskontoret fortgår.

Bromstensstaden Etapp 1 Kv. Tora

Exploateringsprojektet "Bromstensstaden" initierades av Stockholms stad år 2003 med syfte att omvandla stadsdelen Bromsten i nordvästra delen av Stockholm från industriområde till blandstad. Exploateringen innebär byggandet av cirka 2500 bostäder, parker, förskola och lokaler för verksamheter och service.

Exploateringen av Bromstens industriområde är uppdelad i två huvudsakliga etapper; Etapp 1, även kallad Kv. Tora, och Etapp 2, även kallad Kv. Gustav/Gunhild. För Stockholm Vatten och Avfall innebär etapp 1 om- och nyläggning av VA-ledningsnät samt byggandet av tre fördröjningsmagasin och tre pumpstationer.

Reviderat genomförandebeslut fattades i bolagsstyrelsen i januari 2020, 286 mnkr. Nuvarande prognos är 463 mnkr (494 mnkr inkl förväntad kostnadsutveckling). Kostnadsökningen beror främst på pris- och marknadsutveckling sedan det förra beslutet, förseningar som resulterat i stillestånd och forceringar i stadens entreprenader, utökad omfattning och framtagande av handlingar för ansökan om tillstånd för vattenverksamhet med tillhörande kontrollprogram. Underlag för nytt reviderat genomförandebeslut har i april 2024 hanterats i bolagets investeringsråd och rekommenderats för beslut i högre instans.

Kurvan 2 & 5

Projektet Kurvan 2 & 5 har uppkommit på grund av fastighetsägarens planer på att

exploatera ytor i Kungens kurva. För att möjliggöra exploateringen behöver Stockholm Vatten och Avfall flytta de befintliga dag- och dricksvattenledningar som påverkas. I projektet ska även Ingvar Kamprads allé byggas, en väg som förbinder Smistavägen med Dialoggatan. I den nuvarande sträckningen går öppna dagvattendiken. För att möjliggöra sträckningen måste dagvattendiken kulverteras. I och med detta måste en vattendom sökas. Ärendet togs upp i Mark- och miljödomstolen i oktober 2022, där blev domen negativ och SVOA överklagade beslutet till Mark- och miljööverdomstolen. Där har bolaget fått prövningstillstånd och förhandling kommer att ske efter sommaren 2024. Vid ett positivt utfall kommer upphandling att ske och arbetena med kulvertering att starta för att möjliggöra Ingvar Kamprads allé. Blir det negativt utslag i Mark- och miljööverdomstolen behöver ny vattendom sökas. Detta skulle medföra förseningar och ett fördyrande.

Reviderat genomförandebeslut fattades i bolagsstyrelsen i september 2021, 239 mnkr.

Stockholm Ström (400kV): Bredäng – Beckomberga

Stockholms Ström är ett projekt som drivs av Ellevio, Vattenfall och Svenska kraftnät tillsammans med ett antal kommuner i Stockholmsregionen. Som en del i projektet ska Ellevio förlägga en 400 kV kraftledning mellan Beckomberga och Bredäng, en sträcka på cirka 12 kilometer. Den nya

kraftledningen kommer på ett flertal ställen korsa eller ligga för nära VA-ledningar som ägs och förvaltas av Stockholm Vatten och Avfall och åtgärder av olika slag måste vidtas. Åtgärderna på SVOA:s anläggningar som direkt påverkas av kabeldragningen bekostas av Ellevio. I de fall där kapacitetshöjning är aktuell bekostar SVOA merkostnaden.

Oväntade förändringar och många förändringar har skett efter genomförandebeslut under projektets gång. SVOA och Ellevio är inte helt överens om anläggningsvärdet. Då Ellevio drivit VA-omläggningar som en ÄTA i deras projekt har det varit svårt att beräkna kostnaderna för detta i förväg. Även antalet korsningspunkter har utökats från 104 st till 138 st under projektets gång. Kostnadsreglering pågår.

Genomförandebeslut fattades i bolagsstyrelsen i juni 2020, 82 mnkr i utgifter. Ellevio beräknades bekosta 67 mnkr. Nuvarande prognos är ca 224 mnkr i utgifter. Ellevio väntas bekosta 159 mnkr. Efter ett längre arbete med kostnadsregleringar kommer ett reviderat genomförandebeslut sökas inom kort. Beredning av ärendet pågår och förväntas tas upp i bolagsstyrelsen i juni 2024.

Vidja

Stockholm Vatten och Avfall är huvudansvarig för VA-anläggningen i Huddinge sedan 1997. Länsstyrelsen har förelagt Huddinge kommun att fastställa verksamhetsområdet för allmänna

vattentjänster samt tillgodose behovet av dessa i Vidja. Projektet rör utbyggnaden av den allmänna VA-anläggningen för detta omvandlingsområde. Området är beläget centralt i Huddinge kommun vid sjön Orlången och ytan uppgår till cirka två kvadratkilometer. I Vidja finns det omkring 625 fastigheter.

Huvudprojektet är uppdelat i två etapper, etapp 1 och 2. Etapp 1, som består av 125 fastigheter, är färdigställt och anslutet till den allmänna VA-anläggningen. Etapp 2, som består av cirka 500 fastigheter, är vidare indelat i två deletapper, deletapp 2A och 2BC. Deletapp 2A

är färdigställt till 80 % med beräknad slutbesiktning i december 2024. Deletapp 2BC är i pågående upphandling och förväntad entreprenadstart är tidigast Q3 2024.

Reviderat genomförandebeslut fattades i bolagsstyrelsen i mars 2020, 256 mnkr. Nytt reviderat genomförandebeslut hanterades i bolagsstyrelsen i mars 2024, 617 mnkr inklusive förväntad kostnadsutveckling. Bolaget inväntar beslut i Kommunfullmäktige.

Bolagets övriga reinvesteringar, förnyelse och nybyggnationsprojekt

Mässtunneln

Mässtunneln avlastar befintligt avloppssystem, minskar bräddning och möjliggör planerad exploatering av Mässtaden. Bolaget anlägger en cirka 4 kilometer lång avloppstunnel i berg från Mässvägen söder om Älvsjö gård som ansluts till planerad Stockholms framtida avloppsrenings ledningsnätets tunnel (SFAL) vid Liljeholmen.

Byggstart den 18 december 2023 och första sprängningsarbetena under april 2024 med beräknad slutbesiktning februari 2031. Projektet följer plan.

Nya Östbergatunneln

Nya Östbergatunneln ska avlasta Henriksdals reningsverk från dagvatten, frigöra bräddvattenkapacitet i befintlig brädd- och dagvattentunneln från Sicklaanläggningen och öka kapacitet för avledning av dagvatten. Investeringen innebär anläggande av en 2 100 meter lång dagvattentunnel i berg från Sickla till Saltsjön.

Byggarbetena är igång sedan oktober 2022. Tunneln drivs från två håll; från Hammarbyskogen vid Sicklaanläggningen och från Finnboda. Tunneln drivs fram med cirka 10-15 meter i veckan. Projektet följer i dagsläget plan.

Utökad svaghetszon i Finnboda och i Östberga medför kortare sprängsalvor samt ökade förstärkningar. Upptaget bland riskerna i projektet; beroende på hur omfattande svaghetszonerna är kan det påverka slutkostnaden.

SFA reinvestering Grovrening Sickla del 1, bergentreprenad

SFA-projektet påbörjade om- och nybyggnationen av Sicklaanläggningen år 2018. Befintlig grovrening i Sickla är på några års sikt i stort behov av att uppgraderas när delar av anläggningen är

uttjänt och utrustning behöver bytas för att möta ökad belastning och tekniskifft samt stort behov att förbättra arbetsmiljön. Inom en tioårsperiod hade bergrummet behövt säkras upp, arbetsmiljön förbättras samt utrymme skapas för ny utrustning då merparten av utrustningen behövt bytas ut och uppgraderas, exempelvis rensutrustning, sandfång, ventilation och styr- och reglerutrustning.

Reviderat genomförandebeslut fattades i bolagsstyrelsen i mars 2022, 298 mnkr. Projektet är under avslut, beräknas slutbesiktigas under våren 2024.

SFA reinvestering Röt-kammare 1-7

Uppgraderingen av rötanläggningen i Henriksdal möjliggörs av att befintliga röt-kammare i Henriksdal renoveras. I samtliga röt-kammare, röt-kammare 1-7, kommer befintlig maskinell utrustning bytas ut för att säkra upp rötanläggningens funktion och kapacitet. Exempel på maskinell utrustning som kommer att bytas ut är omrörare, medrotationshinder, vattenlås, osv. I röt-kammare 1 och 2 kommer även betongrenovering att utföras. För att kunna renovera röt-kammartopparna på röt-kammare 1 och 2 behöver förberedande arbeten utföras i form av flytt av gasledning, schakt för flytt av gasledning samt anläggning av ny väg för att tillse att det finns transportväg till övriga anläggningsdelar och bereda plats för entreprenadverksamheten. Utöver detta kommer omfattande flytt av befintlig el kanalisation, dragning av ny el kanalisation samt nya ställverk krävas för att möjliggöra renovering och uppgradering.

Arbeten med renovering av Röt-kammare pågår och de 7 kamrarna renoveras i serie fram till år 2029.

De två första röt-kamrarna är driftsatta och lämnas över till driftorganisationen under våren 2024 och nästa röt-kammare att renoveras tas ur drift efter sommaren.

Genomförandebeslut fattades i bolagsstyrelsen i mars 2019, 206 mnkr.

SFA reinvestering Röt-kammare 8

Kapaciteten för rötningsprocessen vid Henriksdals reningsverk kommer att bli kritiskt låg, på grund av den ökande belastningen på verket, till följd av befolkningsökningen samt att vattnet som idag går till Bromma reningsverk och via Eolshälls pumpstation till SYVAB ska ledas till Henriksdal. Utifrån ovanstående avser Stockholm Vatten och Avfall att bygga ytterligare en röt-kammare på Henriksdal. Detta gör det möjligt att stänga av en röt-kammare för underhållsarbete utan att uppehållstiden i övriga röt-kamrarna blir för kort. Vid Henriksdals reningsverk produceras biogas och fungerande röt-kammare är en förutsättning för att produktionen skall fungera. Den nya röt-kammaren måste vara klar innan vattnet som idag går till Bromma reningsverk och via Eolshälls pumpstation istället går till Henriksdal.

Tidplanen har försenats ca ett år på grund av tillståndsansökan. Komplettering med grundvattenbortledning för hela Henriksdalsberget.

Genomförandebeslut fattades i bolagsstyrelsen i september 2022, 269 mnkr.

Västra verkets snabbfilterbottnar med underspolning

Snabbfiltren på västra verket är byggda i början av 50-talet och har sedan många år haft problem med återkommande bottenhaverier. Haverierna har i perioder lett till att flera filter varit ur drift samtidigt vilket skapar en flaskhals i vattenproduktionen och verkets kapacitet. En starkt bidragande orsak till haverierna är förekomsten av ryssjespinnare (vattenlevande insektslarver) i filtren som bidrar till igensättningen av dysorna, stor belastning på bottarna vid backspolning och efterföljande dysbrott och bottenhaverier. För att åtgärda problemet planeras luftspolning att installeras då detta har visat sig vara effektivt på Östra verket. Installationen av luftspolning kräver en total ombyggnad av filterbottarna. Ombyggnaden förväntas leda till mindre spolvattenförbrukning och betydande minskning av haverier och underhållsbehov. Filtren behöver även ses över avseende betongskick, spolningsrännor, styrsystem och ventiler.

Genomförandet av renoveringsarbetena för snabbfiltren utförs i sju etapper. Ingående filter i avslutande etapp 7 är nu i drift och slutbesiktning sker 2024-04. Planerat projektavslut är 2024-12.

Reviderat genomförandebeslut fattades i bolagsstyrelsen i juni 2019, 200 mnkr.

Kungsgatan/Norrländsgatan V800 (Oxtorgsgatan/Lästmakargatan)

Projektet Kungsgatan/Norrländsgatan V800 startades på Stockholm Vatten och Avfall (SVOA) 2012 efter att Trafikkontoret (TK) meddelat om planerade åtgärder i Kungsgatan.

Under 2020 fattades ett reviderat inriktningsbeslut med inriktningen att en ny huvudvattenledning

skulle markförläggas i Kungsgatan i samband med Trafikkontorets arbeten.

Under hösten 2020 fick projektet dock nya förutsättningar eftersom bolagets planerade ledning understeg kravet på marktäckning över ledning enligt Trafikkontorets tekniska handbok. Möjligheten att förlägga nya ledningen djupare begränsades i sin tur av Trafikkontorets tunnelkonstruktioner i gatan. Trafikkontoret ansåg att den låga täckningen skulle medföra risker för sättningar, risker för läckage på ledningen och risk för större åverkan på gatan vid underhållsarbeten på V800. Bolaget tilläts därför inte förlägga huvudvattenledningen i gatan.

Mot bakgrund av detta fattade bolagets styrelse 2022 ett reviderat inriktningsbeslut som innebar att projekt 361200 Kungsgatan skulle utgå och istället ersättas av tre mindre delprojekt för några av åtgärderna samt att möjligheten till ny förläggning av huvudvattenledning i Oxtorgsgatan/Lästmannagatan istället för i Kungsgatan skulle utredas och drivas som ett separat projekt.

Bolaget bereder nu ett inriktningsbeslut avseende projektet att anlägga ny huvudvattenledning i Oxtorgsgatan/Lästmakargatan för behandling i bolagets Investeringsråd som förväntas rekommenderas för hantering i bolagsstyrelsen i juni 2024. Projektets omfattning och kostnadsprognos innebär en budget om cirka 540 mnkr inklusive förväntad kostnadsutveckling.

Ny ÄVC Lövsta

På grund av den planerade flytten av Hässelby värmeverk till Lövstaområdet behöver Lövsta återvinningscentral omlokaliseras. En ny tomt för återvinningscentral har avsatts inom Lövstaområdet och pågående detaljplan för kraftvärmeverket inkluderar även ny återvinningscentral. Bolaget bedömer att den anvisade tomten är möjlig att nyttja för återvinningscentral. Närheten till befintliga och planerade bostäder medför dock att anläggningen kommer att behöva byggas in vilket är fördyrande. Då ingen fördelaktigare alternativ lokaliserings finns i nordvästra Stockholm bedömer bolaget att en ny återvinningscentral vid Lövsta bör uppföras.

Inriktningsbeslut fattades i bolagsstyrelsen i september 2020, 8 mnkr för planerfasen med en total indikativ budget om 123 mnkr. Projektet är i dagsläget pausat och osäkert. Bolaget är beroende av andra parter och att detaljplan antas. Väntar in beslut från Mark- och miljöoverdomstolen kring Stockholm Exergis tillstånd.

Stockholm Vatten och Avfall är en samhällsbyggare i framkant som driver och utvecklar vatten- och avfallstjänster med miljöfokus. Varje dag, året runt förser vi 1,5 miljoner stockholmare med rent och gott kranvatten, renar avloppsvatten och ser till att avfallet tas om hand. Tillsammans med invånare, företag och andra intressenter arbetar vi för att Stockholm ska bli världens mest hållbara stad.

Stockholm Vatten och Avfall

Tel 08-522 120 00

kund@svoa.se

www.svoa.se

En del av Stockholms stad